

جالینوس

جالینوس (معرب گالینوس) اسمی است یونانی برای آخرین نگارنده برجسته آثار پزشکی در یونان. کالبدشناس و پزشک وظایف الاعضاء، جراح و داروشناس مشهور یونانی، او را فیلسوف هم میدانند. در 129 یا 130 میلادی در پرگامون (برغمه) در آسیای صغیر به دنیا آمد. پدرش "نیکن" معمار و هندسه دان و مردی بسیار با فرهنگ بود که فرزندش (جالینوس) را از همان کودکی برای آموزش خصوصی تعلیم داد. جالینوس در 14 سالگی فلسفه را آموخت که آموزه های همه مکتب ها را در بر می گرفت. در 16 سالگی بنا بر سنت آن زمان، آموختن پزشکی را شروع کرد. در همان زمان با سوفسطائیان برخورد کرد و بعدها خودش از برجسته ترین نمایندگان پزشکی آنها شد. در همان زمان اولیه تحصیل در "پرگامون" که زادگاهش بود آثار زیادی تألیف کرد. او به تثبیت بقراط (به عنوان پزشک نمونه و الگو، کمک کرد. جالینوس در 20 سالگی بعد از فوت پدرش به "ازمیر" رفت و آنجا از محضر "یلویس" علم پزشکی را فرا گرفت. "یلویس" دومین معلم او است. در همان شهر (ازمیر) فلسفه افلاطون را نزد "الینوس" خواند و بعد به کورنت (قورنته) و اسکندریه رفت. در 28 سالگی به عنوان پزشک (گلادیاتورها) به پرگامون برگشت و تجربیاتش را در اختیار گرفت و موجب برخی کشف ها مثل کار برخی اعصاب و زردپیها، شد. او به عنوان پزشک، نظام اخلاط چهارگانه را پذیرفت و با استفاده از آن کوشید تا پزشکی را به مبنای بقراطی اش، بازگرداند زیرا مبنای بقراطی را، مطمئن تر از همه میدانست اما برداشت خاص خود را از مبنای بقراطی داشت! بقراط هیچگونه آشنایی با نظام اخلاط چهارگانه مورد نظر جالینوس نداشت! با این حال، قرن هاست که ساختار توجه برانگیز جالینوس، معتبر دانسته شده است.

بطور کلی، جالینوس را می توان سرچشمه تقریباً تمامی اصول و نظریه ها و موازین پزشکی دوره اسلامی، در تمامی شاخه های آن به شمار آورد. شهرت او در قرن های اخیر بطور مستمر، بیشتر شد و سرانجام در کنار بقراط، اثر گذارترین پزشک دوران قدیم است. جالینوس در سال حدود 200 میلادی در رم، در گذشت. آثار زیادی از او به جای مانده است، مهم ترین گزیده ها از آثار او را دو نفر از مشهورترین متفکران و پزشکان دوره اسلامی "محمد زکریای رازی" و "ابن رشد" پدید آورده اند. رازی چهار کتاب او را خلاصه کرده و "ابن رشد" نیز برگزیده ای از هشت کتاب او تهیه کرده است.

آثار:

مجموعه آثار جالینوس که به زبان عربی یا زبان دیگری ترجمه شد و در دوره اسلامی مورد استفاده قرار گرفت، بیش از آثار هر پزشک دیگر بر پزشکی دوره اسلامی تأثیر گذاشت، چه پزشکان یونانی و چه تمام پزشکان دوره اسلامی که آثاری از آنها به عربی ترجمه شد و اصولاً آثار ترجمه شده او که پزشکان اسلامی از آنها استفاده می کردند، از افراد دیگر بیشتر است. مثلاً از بقراط که اثری بسیار عمیق در پیدایی و تکوین پزشکی اسلامی دارد، 30 کتاب ترجمه شده. البته حدود 20 کتاب دیگر هم با تردید وجود دارد. ولی آثار ترجمه شده جالینوس در عالم اسلام که قطعی است بیشتر از سه برابر کل آثار بقراط است. برخی از آثار او مستقیماً از یونانی و برخی از سریانی، به عربی ترجمه شده است. حنین بن اسحاق، مفصل ترین گزارش را درباره ترجمه آثار جالینوس دارد. به نوشته حنین، مترجمان متعددی در ترجمه آثار جالینوس با او همکاری کرده یا در زمانی نزدیک به دوره زندگی او، بعضی از آن آثار را به عربی یا سریانی ترجمه کرده اند. نام 14 نفر را در فهرستی

گفته اند که یکی از آنها "ثابت بن قره" و دیگری "ایوب رهاوی" است. بسیاری از محققان و پزشکان دوره اسلامی از آراء او استفاده کردند و از قرن 4 تا 14 در کمتر کتابی است که به او اشاره نشده باشد. زکریای رازی در «الحاوی» ابن سینا در «القانون فی الطب» جاحظ در «الحيوان»، دمیری، یاقوت حموی، ابن بیطار و پژوهشگران معاصر نیز، فهرست هایی از آثار او تهیه کرده اند.

ریتر، والتر و دیگران در کتابخانه های ترکیه، "محمد زهیر بابا" در پاریس و هرمان دیلس، دونالد کمبل، فواد سزگین، مجموعه ای از آثار او را در نقاط مختلف دنیا ارائه کرده اند. امروزه، مجموعه زیادی از آثار جالینوس به زبان های لاتین و دیگر زبانهای اروپایی وجود دارد و رویهمرفته 28 اثر از آثارش را مترجمان اروپایی در قرون وسطی از عربی به لاتینی ترجمه کرده اند. دانشمندان عبری زبان هم، آثار او را از عربی به عبری ترجمه کرده اند که مهم تر از همه، دانشمندان و فیلسوف یهودی، ابن میمون است که در رساله های پزشکی اش، بارها استفاده کرده و از آنها یاد کرده است. در برخی منابع و فهرست ها، از ترجمه چند کتاب او به زبان فارسی یاد شده است.

آراء و آثار فلسفی

جالینوس به عنوان فیلسوف در جهان اسلام شناخته شده و شهرت کتاب «تیمائوس افلاطون» «مدیون اوست. او آراء فلسفی و منطقی خود را از افلاطونیان مشائیان و حکمای رواقی و اصول فلسفه ارسطویی بهره برده است. او در این زمینه ها آثاری دارد که بعضی از آنها عبارتند از 1- المدخل الی المنطق 2- فی القیاسات الوضعیه 3- البرهان 4- فی التجربة الطبییه 5- فی جوهر النفس ماهی، و ...

منابع

دانشنامه جهان اسلام به نقل از بیشتر از 30 منبع ج9

Galen

Aelius Galenus (September AD 129 – 199; Greek), better known as Galen, was a prominent Roman physician and philosopher of Greek origin, and probably the most accomplished medical researcher of the Roman period. His theories dominated and influenced Western medical science for well over a millennium. Galen developed many nerve ligation experiments that supported the theory, which is still believed today, that the brain controls all the motions of the muscles by means of the cranial and peripheral nervous systems. Galen wrote a small work ##### called "That the Best Physician is also a Philosopher", and he saw himself as being both, which meant grounding medical practice in theoretically sound knowledge or "philosophy" as it was called in his time. Galen was very interested in the dispute between Rationalist and Empiricist medical sects, and his use of direct observation, dissection and vivisection in

medical training and as a way to ground medical practice can be understood as considering both of those perspectives and constructing a more complex and nuanced middle ground that avoided problems with each position. Galen's fame rested on his anatomical demonstrations, success with influential patrons where others had failed, his learning and his rhetoric. His background and wealth. Galen developed an interest in anatomy from his studies of Herophilus and Erasistratus, who had dissected the human body and even living bodies (vivisection). Although Galen studied the human body, dissection of human corpses was against Roman law, so instead he performed vivisections on pigs, apes, and other animals to study the function of the kidneys and the spinal cord. Galen performed many audacious operations including brain and eye surgeries that were not tried again for almost two millennia.

Works:

Galen's works covered a wide range of topics, from anatomy, physiology, and medicine to logic and philosophy, both summarising what was known and adding his own observations. His writings pay homage to, amongst others, Plato, Aristotle, but above all to Hippocrates, whom he refers to as "divine". Thus much of his explanation of pathology relies on Hippocrates' humoral theories. Galen produced more work than any author in antiquity, and may have possibly written up to 600 treatises, although less than a third of his works have survived. A fire in the Temple of Peace destroyed many of his works, particularly treatises on philosophy. Because Galen's works were not translated into Latin in the ancient period, and because of the collapse of the Roman Empire in the West, the study of Galen, along with the Greek medical tradition as a whole, went into decline in Western Europe during the Early Middle Ages, when very few Latin scholars could read Greek. In the Abbasid period (after 750 AD) Arab Muslims began to be interested in Greek scientific and medical texts for the first time, the first major translator of Galen into Arabic was the Syrian Christian Hunayn ibn Isaac. Hunayn translated (c.830-870) 129 works of Galen into Arabic. Galen's insistence on a rational systematic approach to medicine set the template for Islamic medicine, which rapidly spread throughout the Arab Empire. Various attempts have been made to classify Galen's vast output. For instance Coxe (1846) lists a Prolegomena, or introductory books, followed by 7 classes of treatise embracing Physiology (28 vols.), Hygiene (12), Aetiology (19), Semeiotics (14), Pharmacy (10), Blood letting (4) and Therapeutics (17), in addition to 4 of aphorisms, and spurious works.

Sources

wikipedia